

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชาชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๘/๒๕๔๘

วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลยขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔
กรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖
มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๓๓ หรือไม่

ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งซึ่งเป็นคำร้อง ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๖ ของจำเลย (นายประเสริฐ
จงวิริยะวงศ์) ผู้ร้อง ในคดีหมายเลขคำที่ ๑๔๓๐๕/๒๕๔๒ หมายเลขแดงที่ ๑๐๐๗/๒๕๔๓ ของ
ศาลอาญา ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘
มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๓๓ หรือไม่

ข้อเท็จจริง สรุปว่า พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด โจทก์ และนายชูชาติ ศรีแสง
โจทก์ร่วม ฟ้องนายประเสริฐ จงวิริยะวงศ์ ผู้ร้อง เป็นจำเลย ในความผิดฐานดูหมิ่นศาลหรือผู้พิพากษา
ในการพิจารณาคดี ต่อศาลอาญา เป็นคดีหมายเลขคำที่ ๑๔๓๐๕/๒๕๔๒ หมายเลขแดงที่ ๑๐๐๗/๒๕๔๓
ขอให้ศาลอาญาลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๑ และมาตรา ๑๕๘ จำเลยให้การรับสารภาพ
ศาลอาญาพิจารณาแล้วพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามฟ้อง ให้ลงโทษทั้งจำคุกและปรับ แต่โทษจำคุก
ให้รอการลงโทษไว้ ๒ ปี

โจทก์ร่วมอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

โจทก์ร่วมฎีกา โดยผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลอาญา เห็นว่า เป็นปัญหา
สำคัญอันควรขึ้นสู่ศาลสูงสุด และอนุญาตให้ฎีกาข้อเท็จจริงได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
มาตรา ๒๒๑ และรับเป็นฎีกาของโจทก์ร่วม

คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา จำเลยยื่นคำร้องต่อศาลอาญา สรุปว่า เป็นคดีต้องห้ามฎีกา
ในปัญหาข้อเท็จจริง การที่โจทก์ร่วมฎีกาโดยได้รับอนุญาตจากผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำ
พิพากษาศาลชั้นต้น ทำให้คดีกลับขึ้นไปสู่ศาลฎีกาได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒๒๑ นั้น บทบัญญัติดังกล่าวทำให้คำพิพากษาศาลล่างทั้งสองไม่เป็นที่ยุติ ซึ่งอาจทำให้ศาลฎีกาไม่รอการลงโทษแก่จำเลย เป็นการละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพหรือเป็นการกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งเสรีภาพของจำเลย จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๓๓ จำเลยจึงขอให้ศาลฎีกาส่งคำร้องหรือคำโต้แย้งดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ซึ่งศาลฎีกาพิจารณาแล้ว เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี เมื่อจำเลยโต้แย้งว่า เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญและยังไม่ปรากฏว่าเคยมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ จึงให้รอการพิจารณาคดีไว้และส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ฯ ส่วนปัญหาที่จะให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หรือไม่ นั้น พิจารณาแล้วแม้บทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๓๓ คำร้องจะไม่ขัดแย้งและมิได้มีความเกี่ยวเนื่องเป็นเรื่องเดียวกันโดยตรงก็ตาม แต่ก็ยังเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาพิพากษาในชั้นฎีกา ซึ่งจะทำให้ศาลฎีกาพิจารณาคดีนั้นได้ เป็นบทบัญญัติที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีตามความเห็นของศาลฎีกา จึงเห็นควรรับไว้พิจารณาวินิจฉัย

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๓๓ หรือไม่

พิจารณาแล้ว บทบัญญัติทั่วไปของรัฐธรรมนูญ ซึ่งบัญญัติถึงอำนาจของศาลในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีทั้งหลาย มีบัญญัติอยู่ในหมวด ๘ ส่วนที่ ๑ ซึ่งเป็นบททั่วไปที่ว่าด้วยศาล โดยมาตรา ๒๓๓ บัญญัติว่า “การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์” ส่วนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่บัญญัติเกี่ยวกับการห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงมีบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๑๘ ว่า “ในคดีที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลล่างหรือเพียงแต่แก้ไขเล็กน้อย และให้ลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกินห้าปีหรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่โทษจำคุกไม่เกินห้าปี ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง

ในคดีที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาขึ้นตามศาลล่าง หรือแก้ไขเล็กน้อย และให้ลงโทษจำคุกจำเลยเกินห้าปี ไม่ว่าจะมิโทษปรับด้วยหรือไม่ ห้ามมิให้โจทก์ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง” มาตรา ๒๑๕ บัญญัติว่า “ในคดีที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าศาลอุทธรณ์ยังคงลงโทษจำเลยไม่เกินกำหนดที่ว่ามานี้ ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง....” และมาตรา ๒๒๐ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในคดีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์” มาตรา ๒๒๑ จึงได้บัญญัติเป็นข้อยกเว้นการจำกัดสิทธิฎีกาตามบทบัญญัติดังกล่าวไว้ว่า “ในคดีซึ่งห้ามฎีกาไว้โดยมาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๑๕ และมาตรา ๒๒๐ แห่งประมวลกฎหมายนี้ ถ้าผู้พิพากษาคนใดซึ่งพิจารณาหรือลงชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์พิเคราะห์เห็นว่าข้อความที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุดและอนุญาตให้ฎีกา หรืออธิบดีกรมอัยการลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาว่ามีเหตุอันควรที่ศาลสูงสุดจะได้วินิจฉัย ก็ให้รับฎีกานั้นไว้พิจารณาต่อไป” เป็นการเปิดโอกาสให้คู่ความที่ต้องการจะฎีกาในคดีที่ต้องห้ามดังกล่าวสามารถฎีกาได้แต่ต้องดำเนินการตามเงื่อนไขตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ จึงเป็นกฎหมายที่ศาลใช้ในการพิจารณาคดี ตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ บัญญัติให้การพิจารณาคดีของศาลต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

สำหรับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ที่บัญญัติให้การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพ มาตรา ๒๗ บัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ทั้งโดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ว่าได้รับความคุ้มครอง และยังทำให้สภาพบังคับของสิทธิและเสรีภาพเกิดผลขึ้นจริง โดยบัญญัติให้การใช้อำนาจรัฐในทุกระดับและทุกส่วนจะต้องผูกพันยึดถือปฏิบัติตามทั้งในการตรากฎหมาย การใช้อำนาจตามกฎหมาย และการตีความกฎหมาย มาตรา ๒๘ บัญญัติรับรองในการที่บุคคลจะอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนรบกวนแก่ที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน ทั้งเป็นบทบัญญัติประกันสิทธิหรือเสรีภาพเมื่อใดที่สิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ถูกละเมิด บุคคลนั้นจะใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ได้ มาตรา ๒๕ เป็นบทบัญญัติที่ประกันความมั่นคงแห่งสิทธิ โดยการจำกัดสิทธิ

และเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองต้องกระทำโดยกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้เท่าที่จำเป็น และต้องไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้น ส่วนมาตรา ๓๐ เป็นการบัญญัติถึงหลักการสำคัญในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยให้บุคคลมีความเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยเหตุไม่เป็นธรรมเพราะเหตุต่าง ๆ จะกระทำมิได้

ดังนั้น จึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ เป็นกฎหมายที่ศาลใช้ในการดำเนินการพิจารณาคดี และเป็นการใช้สิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะ มิได้กระทบศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ และมีได้เป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ แต่อย่างไรก็ดี ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ จึงมิได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๓๓

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๓๓

นายศักดิ์ เตชาชาญ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ